

20 Yanvar: 35 il əvvəl və 35 il sonra

35 il... 20 Yanvar faciəsindən ötən dövrün hər ilində bu fikirlər xatırlanır: nə faciələr yaşayıb bu xalq. Daha doğrusu, nə faciələr yaşadılıb bu xalqa. Birinin bitdiyi, yaralarımızın qaysaq bağlılığı anda yenisi hazırlanıb, yaşadılıb. Səbəb? Səbəb bir neçədir. Birincisi, xalqın qıruru, mübarizliyi, ayılmazlıyi. Tarixin bütün dönenlərində haqqını, hüququnu bilən xalqlar daim incidilib. İkincisi, yaranışdan tale payımız olan, qismətimizə düşən gözəl, bərəketli torpaqlara sahib olmağımız. Buna çoxları göz dikib, tamah salıb. Üçüncüüsü isə taleyimizin nisgilli tərəfi – erməni adlı bədxah, azğın, tamahkar qonşumuzun olması. Buna, əslində, qonşu da demək olmaz. Çünkü biz binə olanda bu adda qonşumuz olmayıb. Sonradan torpaqlarımızın bir küncünə qıslılıq “qonşu” olublar bize.

35 ilin o başı

Tarixin bütün dönenlərində bu üç amildən doğan və zaman-zaman bir-birini əvəzleyən faciələrin növbətisi 1990-ci ilin 20 yanvarında Bakıda törədildi. Çok yazılıb bu barədə. Faciənin yaratdığı əsərlər qan çanağına dönbüb, poeziya nümunələrindən qan süzüb, məqalələrde, oçerkələrde, reportajlarda gənc ömürler erkən çiçək açıb, vaxtsız solub, ataların beli bükülüb, analar ağlar qalıb. Tele-viziya ekranlarında, qəzet səhifələrində qərənfillər dil açıb bu faciənin dəhşətindən danişib. Əllərin solmamış xınası, boş qalan məktəb partaları, qana boyanan tələbe biletləri, ali təhsili başa vurmaq haqqında diplomla ölüm arasındaki qısa zaman fasiləsi, bir də ki həmin gün doğulan atasız uşaqlar ürəklərə sevgili, ər, övlad dağı çəkib, silinməz nisgil həkk edib.

20 yanvar 1990-ci il. Müstəqil tariximizin şanlı səhifəsinə çevrilen həmin tarix əsərlərin zülmetinə bir nur saçır. Bu nurnun ziyyasında Azərbaycan xalqının illerle zülmərlə, məşəqqətlərlə üz-üzə dayanan, azadlıq, müstəqillik yolunda mübarizələrlə dolu çoxəsrlik tarixi vərəqlənir. Vərəqləndikcə de başına getirilən müsibətlər, mübariz bir xalqın müstəqil olmaq arzusunun reallaşma bilməməsi səbəbləri açıqlanır, gözlər önlündə canlanır.

1990-ci ilin azadlıq mübarizəsi bir ilin, iki ilin mübarizəsi deyildi. Əsrlərin qan yadınaşına hommuş hissələrin yenidən coşması idi. Bir sözə, müstəqillik arzusunun reallaşması üçün növbəti bir mübarizə idi. Xalq öz soy-kökündən qaynaqlanan hissələri ile yenidən azadlıq can ataraq müstəqil yaşamaq isteyirdi. Elə bu arzu ile də minlərlə soydaşımız 35 il əvvəl Azadlıq meydanına axışır. Günlərlə bu meydanda azadlıq istəklərini səsləndirir, bu istəklərin ozamankı haki-

miyyətə çatdırılmasını, bu istəklərin həyata keçirilməsini tələb edirdi. Və qarşıda bu meydandakı minlərlə insanı nələrin gözləyəcəyini də təxmin edirdi. Çünkü tariximizdən bize azadlıq mücadiləsində başımıza getirilən müsibətlər gün kimi aydın idi. Lakin Azərbaycan xalqı azad yaşamağı o qədər ürəkden arzulaydı ki, qarşıda onu nələrin gözlədiyini çox yaxşı bilə-bilə yene də bu yoldan dönmürdü.

70 il sovet imperiyasının əsareti altında yaşayış Azərbaycandan təbii ki, bu imperiya əl götürmək fikrində deyildi. Çünkü bu xalqın milli sərvətlərinə çox yaxşı bələd idi və onun əlindən çıxmazı ilə əsla razılaşmaq fikrində də deyildi. Ona görə də bu mübarizəni yerindəcə böğməq onların qarşılara qoyduğu yegane məqsəd idi.

Bəli, bir tərəfdən imperiya ünsürləri, digər tərəfdən isə hələ iki il önce ermənilərin xalqımıza qarşı başladığı müharibə və onun hər gün neçə-neçə övladımızın həlak olması ilə davamı, ölkədəki içtimai-siyasi vəziyyət, dövlətimizin başında səriştəsiz rəhbərliyin olması Azərbaycanı olmazın çətinlikləri ilə üz-üzə qoymuşdu.

Yanvarın 19-da gecə saatlarında Azadlıq meydanına toplaşan insanların ölüm hökmünü verən, bunun üçün Azərbaycana ordu göndərən rus imperiyası nümayəndələri üçün buradakı insanların taleyi yox, onların ailələrindəki insanların nələr çəkəcəyi yox, 70 il sərvətinin mənimsədikləri xalqın tarixinə özləri ilə bağlı qara sətirləri hekk edəcəkləri yox, nəyin bahasına olursa olsun, Azərbaycan adlı sərvətin əldən verilməməsi maraqlı idi. Elə bunun üçün də xalqımızı mübarizə yolundan döndərmək üçün ne bacarırdırla, onu da etdilər.

Lakin sinəsini gülə yağışı qarşısına sıpər etməyi əvvəlcədən düşünən və buna hazır olan xalqın mübariz, coşqun hisli mərd oğul və qızları bu yoldan birçə addım belə geri çəkilmək fikrində deyildilər. Güllələr onlara tərəf tuşlandıqca, qarşıya doğru irələdilər. Bu, azadlıq uğrunda mübarizənin xalqımızın qəhrəmanlıq tarixində yeni mərhəlesi idi. iller önce əldə olunmuş və əldən verilmiş azadlıq üçün mübarizənin son həddi idi. O günler ya xalq bütövlükde məhv olmalı, ya da əsərlərin arzularını gerçəkləşirməli idi. Fikir qəti, iradə qəti, lakin xalq əliyalın idi. Həm də arxasında dayanan həkim qüvvə yox idi. Dövləti idarə edənlər düşmənə satılıraq millətin taleyi əslə düşünmək belə istəmirdi. Buna görə də xalq meydanda tək qalmışdı, ona heç bir dəstək, kömək yox idi. Tək güc qarşıya qoyulan məqsəd idi. Bu güc və iradə ilə hər kəşəhid olmağa razı idi, nəinki mübarizə meydanından geri çəkilməye.

Beleliklə, 1990-ci ilin yanvar ayının 19-ndan 20-nə keçən gecə Bakıda qanlı qətlər törədilsə də, azadlıq gedən yoluñ təməli qoyuldu. Xalq öz mübarizliyi ilə düşmənə sübut etdi ki, o, var-qüvvəsi ilə azadlıq can atır və bu yolda canından keçməyə hazırlıdır.

Tək Bakıdamı yaşandı faciə?

Xeyr, 1990-ci ilin yanvarı Naxçıvan Muxtar Respublikasının alınmaz qalası Sədəreyin Kərki faciəsinin de tarixə yazdı, Sədərek uğrunda onlarla ığidin faciələrini başlangıç nöqtəsi oldu, neçəneçə ömürləri yarımcıq qoymuş. Kərkinin tarixi, burada törədilən hadisələrlə bağlı Ümummülli Liderimiz Heydər Əliyev sonralar kərkililərlə görüşü zamanı bir neçə cümlə ilə tarixi bir açıqlama vermişdir: "Kərki kəndi Azərbaycanın ən gözəl guşələrindən bəridir. Amma təessüflər olsun ki, o vaxt bu xəritəni cizanda Azərbaycana düşmən olan insanlar elə etmişlər ki, Azərbaycanın Kərki kəndi Ermənistanın içinde qalmışdır. Buna baxmayaq, Kərki həmişə yaşayırı. Ancaq 1990-ci ilde ermənilər hückum etdilər. Yaxşı yadımadır, onda mən hələ bura gəlməmişdim. Sonra gəldim, mənə dedilər ki, kərkililər orada möhkəm müqavimət göstərdilər.

Ancaq təessüflər olsun ki, onda ermənilərlə birlikdə sovet ordusunun hissələri sizi öz kəndinizdən çıxardılar".

Tarixə mərhum şair-publisist Vaqif Məmmədovun "Sədərekdə yazılın gündəlik" kitabında yer alan faktlarla nəzər salaq: "13 yanvar 1990-ci il.

Dünənki plenumun gedisindən, yersiz münasibətlərən, siyasi hadisələrin getdikcə gərginleşməsindən hiss olunur ki, Sədərek ağır təhlükə qarışışındadır. Düşmən yaxın vaxtlarda Sədərek üzərinə hückum edə bilər. Buna görə də bir gün de vaxt itirmədən öz səsimi zi ucaitmali, təcili tədbirlər görməliyik... Bu məqsədə bu gün saat 14-də direktor işlədiyim Sədərek kənd 1 sayılı orta məktəbdə kənd ağısaqqallarının, ziyalılarının və digər nümayəndələrinin ümumi yığıncığını keçirdik.

Ardı Səh. 5

20 Yanvar: 35 il əvvəl və 35 il sonra

Əvvəli-Səh-4

7 saatda yaxın davam edən yaşıncaqda son vaxtlar baş verən hadisələr ətraflı təhlil edildi, Sədərəyə ermənistan tərəfdən böyük təhlükə gözlənildiyi etiraf olundu. Ve 40-a yaxın təklif müzakirə olunandan sonra 270 nəfərin imzası ilə müraciət qəbul olundu. Gecə saat 10-da Şərurun mərkəzi poçtundan 5 ünvana (Azərbaycan KP Naxçıvan Vilayət Komitəsinə, Naxçıvan MSSR Ali Sovetinə, Nazirlər Sovetinə, Dövlət Təhlükəsizliyi Komitəsinə və Daxili İşlər Nazirliyinə) yola saldığımız müraciətdə aşağıdakı telebələr qoyulmuşdu:

1. Sədərək əhalisinin tam təhlükəsizliyi təmin edilsin.

2. Mövcud vəziyyət nəzərə alınmaqla Sədərək kəndində İliç rayon Daxili İşlər Şöbəsinin xüsusi bölməsi yaradılsın.

3. Sədərək ərazisində yerləşib inzibati cəhətdən Ermenistan SSR-in Artaşat rayonuna tabe olan sərhəd zastavası Naxçıvan MSSR-in sərhəd qoşunlarının ixtiyarına verilsin.

4. Kərkinin blokada vəziyyəti nəzərə alınmaqla Sədərəkdən Kərkiye Cəhənnəmdərə istiqamətindən qısa vaxtda yol çəkilməsi üçün tədbirlər görülsün.

15 yanvar 1990-ci il Müraciətdən 2 gün sonra yanvarın 15-de ermənilər Kərkiye həcüm etdilər. Səhər məktəbdə birinci dərs başlanan qədər Kərkiye ermənilərin həcüm etməsi xəbəri bütün kəndə yayılmışdı. Kərkiyənən sonra Sədərəyə də ermənilər tərəfdən həcüm oluna biləcəyi gözlənildiyindən hamı narahatdır.

Kərkiyədə axşama qədər atışma getse də, saysız daşnak xəyanətkarı qarşısında 20-25 nəfərin dözməsi mümkün olmadı. Müdafiəçilər çox inad etsələr də, rus hərbçiləri: "Daha sizin təhlükəsizliyinizi qorumağa bizim gücümüz çatır, təcili kəndi tərk etməlisiniz, hamınızı girov götürəcəklər", deyəndən sonra kəndin son müdafiəçiləri axşamüstü bütün çıçıları qarla örtülmüş Cəhənnəmdərə-Qaraağac yolu ilə çox çətin vəziyyətdə özərini Sədərəyə çatdırıbildilər. Qədim Oğuz yurdu olan Kərki rus hərbçilərinin əli ilə ermənilərə beləcə ərməğan edildi.

19 yanvar 1990-ci il. Səhər saat 11 radələrində məktəbdə gözlənilməz, o vaxta kimi bize tanış olmayan bir səs eşitdi. Az sonra həmin səs tekrar olunanda hamı məktəbin həyətində idi. Arazdəyən tərəfdən ermənilər Sədərəyi aramsız top atışına tutmuşdular. Kinolarda gördükümüz mühərbi qoxusunu və qoxusunu hiss etdik. Bizi - məktəb kollektivini en çox narahat edən odur ki, məktəbdə 1000 nefərdən artıq uşaq var, kəndə de aramsız top mərmiləri yağır.

Çox möhkəm qar yağımasına, bərk şaxta olmasına baxmayaraq, Naxçıvanın bütün rayon və kəndlərindən - Şərurdan, Ordubaddan, Culafadan, Nehrəmdən, Şahbuzdan, bütün bölgelərdən bu xəbəri eşidən Sədərəyin kəməyinə gəldildilər. Vəziyyət çox gərgin olduğu üçün qadınlar, qocalar, uşaqlar kənddən çıxarılr, əsasən, Şərur, bəziləri isə muxtar respublikanın digər kəndlərinə daşınırlar. Sədərəkdə kişi-lərin eksəriyyəti səngərlərde, döyüşdə olduğundan çıxarılmış ehali, əsasən, rayon rəhbərliyi tərəfindən ayrılmış avtobuslarla, bir də Sədərəyin kəməyinə şəxsi maşınları ilə gələnlərin vəsitsələ həyata keçirilir.

Bu gün (yanvarın 19-da) axşam qaranlıq düşənə qədər sərhəddə döyüşlər getdi. Ermənistan tərəfdən kəndə mərmilər yağırdı. Xeyli insan yaralandı, 8 nəfər şəhid oldu. Onlar arasında balaca Malik və Elvin qardaşları da var.

20 yanvar 1990-ci il. Kənddə hamı təşviş içindədir. Dünənki faciə və yuxusuz gözlerin baxışları dəhşətlidir. Dünən kəndə qarşı tərəfdilən erməni vəhşiliyi neticesində baxışları 8 nəfər həlak olub. Səhər saat

11 radələrində bir qara xəbər də alındıq. Guya fəvqəladə vəziyyət yaratmaq adı ilə gecə Bakıya hərbi qüvvələr girib, həmin qüvvələrin qarşısına çıxan dinc əhali ateşə tutulub, yüzlərə adam facieli suretdə həlak olub. Azərbaycan facieli, qara günlerini yaşayır".

Sədərəkdə yazılın gündəlik beləcə, bir neçə il davam edir. Bu faktları sadalamaqda məqsədim var. Tarixçi-alimlər haqlı olaraq qeyd edirlər ki, heç şübhəsiz, 1990-ci il yanvarın 20-də Bakıda baş verən hadisələri muxtar respublikanın ermənilərlə həmsərhəd olan rayonlarında, xüsusilə də Sədərəkdə və Dağlıq Qarabağdakı erməni təcavüzündən ayrıca təhlil etmək düzgün olmazdı. Çünkü Azərbaycan həmin dövrə qonşu Ermenistanın təcavüzünü də məruz qalmışdı. Belə bir şəraitdə sovet rəhbərliyi nəinki münaqişənin qarşısını almaq üçün qəti tədbirlər görməmiş, əksinə, Azərbaycana yeridilən ordu hissələrinin tərkibinə sovet hərbi hissələrində xidmət edən ermənilər, hətta erməni kursantları da daxil edilmişdi.

Ne üçün həm Bakı, həm də Naxçıvan?

20 Yanvar... Ne üçün həm Bakı, həm də Naxçıvan? Bir ayın iki böyük təcavüzkar hadisəsinə tarixçi-alim, dosent Elçin Zamanov belə açıqlama gətirir: - Hadisələri geosiyasi kontekstdə incələyərkən Bakıya qoşunun məhz yanvarın 19-20-də yeridilməsi ilə Naxçıvana eyni vaxtda Ermənistanın işgalçı qüvvələrinin həcümünün üst-üstə düşməsi Moskvadada əvvəlcədən hazırlanmış bir planın həyata keçirilməsini gün kimi açıqa çıxarır. Bir anlıq tarixə nəzər salsaq, bolşevik Rusiyasının Bakını işgal etmək üçün erməni amilindən yararlanması faktının şahidi olarıq.

1920-ci il martın əvvəllərində işgalçi XI Qızıl ordunun Bakıya manəsiz soxulması üçün Moskva Qarabağda erməni üşyanı təşkil etdi ki, Azərbaycan hökuməti Milli Ordunun əsas heyətini oraya dislokasiya etməye məcbur olsun. Ermənilərlə birgə hazırlanmış bu təhlükəli əməliyyat planı Azərbaycanın işgalini ilə nəticələndi.

Elçin Zamanovun sözlərinə görə, Moskvanın 20 Yanvar əməliyyatı da təkrar olunan menfur tarixin yenidən reallaşması idi. Moskva Azərbaycanda yeni bir milli dövlətin qurulmasından çox qorxurdu, çünkü bu, nəticədə, bütünlüklə Cənubi Qafqazın itirilməsi və Türküstana yolu Rusyanın üzünə bağlanması demək idi. Milliyyətçiliyin və milli şurun qüvvətlenməsi müstəvəsində Azərbaycanda milli müqavimət hərəkatının müdafiə gücünü qıra bilməyəcəyindən qorxan Moskva həmin dövrde ermənilərin bütün qüvvələrinin ən geostateji bölgə olan

böyük çətinliklərdən keçə-keçə yaxşı günlərin sahibinə çevrilib. Xalqın Ulu Öndərin ətrafında birleşməsi uğrunda canından keçməyə hazır olduğu müstəqilliyinə daimilik bəxş etdi. Ötən 35 ilin tarixi vərəqlədikcə, bu səhifələrdə yeni bir Azərbaycanla, onun qurulması-yaradılması, inkişafı ilə bağlı hadisələr sıralanır. Bu səhifələrdə o zaman işğal olunmuş torpaqlarımızın bir gün geri alınması ilə bağlı Ulu Öndərin tövsiyələri, vəsiyyəti xüsusi yer alır.

Zaman bu missiyani Ulu Öndərin özünün yerinə yetirməsinə imkan verməsə də, böyük şəxsiyyətin mənəvi və siyasi variisi Azərbaycana rəhbərliyi dövründə tarixə yaxşı atanın yaxşı oğlu imzasını ata bildi.

Hakimiyətə gəldiyi ilk illərdə Qarabağın azad olunması siyasi liderimizin fealiyyətinin əsasını təşkil etdi. Heydər Əliyev ideyaları istiqamətində atılan addımlar, ölkənin sosial-iqtisadi vəziyyətinin dırçılmasına, Milli Ordumuzun gücləndirilməsi Qarabağın geri alınması üçün əlverişli şərait yaratdı. Və biz 2020-ci ilin 27 sentyabrında başlanan və 44 gün davam edən ikinci Qarabağ Mühərbiində böyük Zəfer qazandıq. Qarabağı dogma anası Azərbaycana qaytara bildik.

Bu Zəfer Birinci Qarabağ Mühəribəndə niyə uduzduq, niyə o qədər şəhid verdik suallarına cavab oldu. İkinci Qarabağ Mühəribəndə qələbəmizin səbəbini izah etdi. Neticə etibarilə Zəferimizin elə olunmasında Vətən sevgisi amilinin dayandığını göstərdi. Bu Zəfərlə o illərdə ölkəmizin rəhbərərinin sevgisizlikləri fonunda böyük Vətən sevgisini ölkəmizin rəhbərində gördük. Həm də bu sevginin sonsuz olduğunu gördük. Bu sevgi bölünüb torpaqlarımıza paylananda isə onların hər birinin azad olunması, anası Azərbaycana qaytarılması, ölkəmizin ərazi bütövülüyünün bərpasının böyük arzu olduğunu gördük. Gördük ki, ölkəmizin rəhbəri bütün gücün ordu quruluğuna, dönyanın fikrini Qarabağa yönəldti. Qarabağın geri alınması üçün illərlə iş apardı. Dünyaya üz tutdu, torpaqlarımızın dinc yolla, qan tökümdən alınmasına çalışdı. Lakin buna nail olmayanda mühərbi yolu ilə düşməni yerində oturtmasını, diz çökdürməsini də gördük.

Əgər Birinci Qarabağ Mühəribəndə 15 mindən çox şəhidimiz olmuşdusa, ikinci Qarabağ Mühəribəndə 3 mindən artıq şəhidimiz oldu. O qədər şəhidlə əldən gedən torpaqlar geri alındı. Bu, mühərbiyin planlı şəkildə aparılmasının, güclü ordunun, orduya bacarıqla, səriştə ilə rəhbərliyin göstəricisi, yazılın şanlı tarixdir. O tarix ki, vərəqləndikcə, hünərən, qeyrətdən, namusdan, ləyqətdən, vətənpərvərlikdən, həmrəylikdən səhəbətəcək.

Minlərlə şəhidi olan Birinci Qarabağ Mühəribəsi isə bu tarixin səhifələrinə eli yalanın insanların hünəri ilə yanaşı, həm də xalqına xeyanət edən rəhbərərin adı, pis eməlli ilə yazılıb. Bax, Zəfer burları ortaya qoydu.

35 il əvvəl ilə bugünkü fərqli göz qabağında. 20 Yanvar hadisəsinin baş verdiyi dövrə həm də torpaqları işğal olunan Azərbaycan indi qalib bir ölkədir. Həm də suverenliyi, konstitusiya quruluşu tamamilə bərpa olunmuş ölkə. Xalqımız bu qalib ölkənin başı dik, alnıq, qurruqlu insanlardır. Bu qurru bize bəxş edən ölkəmizin rəhbəri, Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyev və Milli Ordumuzun qəhrəman oğullarına daim minnətdarıq. Çünkü Qarabağ tariximizin qara ləkəsi idi. Onlar bu qara ləkəni təmizlədilər, 20 Yanvardan öten 35 ilin müəyyən zamanlarında şəhid olan əvladlarını qisasını aldılar. Azərbaycanın adını yenidən qeyret və qüdrətli ilə bütün dünyaya yaydilar. Biz onlarla qurur duyuruq.

Mətanət Məmmədova

Naxçıvana yönləndirilməsini təşkil etdi. Həm də mərkəzdə düşündürdülər ki, Azərbaycanda suveren milli dövlət quruculuğu ideyası ətrafında yaranan milli birliliyə dəstək rəhu Türk qapısı olan Naxçıvandan gelir və buna görə də Azərbaycanın mübariz qüvvələrinin əsas diqqətini Bakıdan yandırırmış üçün Naxçıvana çox qüvvəli erməni hücumu təşkil edilmişdi.

Mühüm faktor: Ümummilliyi Lider Heydər Əliyevin Naxçıvana qayda bilməsi məsələsi

Tarixçi-alim onu da qeyd edir ki, Moskvanı narahat edən ən mühüm faktor Ulu Öndər Heydər Əliyevin Naxçıvana qayda bilməcəyi və özünün mühüm tarixi liderlik missiyasını yerinə yetirəcəyi məsələsi idi. Buna görə də Naxçıvanın işğalı planlaşdırıldı. Bu işğal Azərbaycan milli şururuna 20 Yanvar faciəsindən də dəhşətli bir zərba olacaqdı. Eyni zamanda həm də Türkiyə ilə Azərbaycan, həmçinin böyük Türk dölyasının ən mühüm geostateji əlaqə qovşağına çox ciddi bir tarixi zərba endirəcədi. Ümummilliyi Liderimizin həmin tələyiklə zamanda Naxçıvana dönüşü həm Moskvanın, həm də ermənilərin böyük planlarını pozmuş oldu.

Bəli, o zaman yalnız ümummilliyi Liderim Heydər Əliyev bütün çətinliklərə baxmayaq, siyasi iradə nümayiş etdirək Azərbaycanın Moskvadakı Daimi Nümayəndəliyinə gəlib, SSRİ rəhbərliyinin tərətdiyi bu cinayeti qətiyyətlə ittiham edərək bəyanla çıxış etdi. Bundan sonra böyük şəxsiyyətin Naxçıvana gəlişi isə mərkəzin Bakı planını da, Naxçıvan planını da alt-üst etdi. Azərbaycan rəhbərliyinə qayıdışdan sonra ulu öndər Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə 1994-cü ilin yanvar ayında Milli Məclisdə Azərbaycan xalqına qarşı təcavüzkar 20 Yanvar hadisələrinə siyasi qiymət verildi.

Bu tarixi-siyasi faktlara nəzər saldıqca bir daha özlüyündə düşünürsən ki, 20 Yanvar faciəsindən müstəqilliyimizə bir yol uzandi. Bu yol Naxçıvandan başlandı. Ulu Öndərin tövsiyələrini dinləyən xalq müstəqilliyini qazandı. 1918-ci ildəki müstəqillikdən fərqli olaraq 1991-ci ildə bərpa olunan müstəqilliyimizə Ümummilliyi Liderimizin sayəsində daimilik qarantı verildi. Bu müstəqilliklə Azərbaycan tamahında olanların bütün arzuları puş oldu, bütün planları pozuldu. Müstəqilliyimizdən isə qələbəyə bir yol uzandi.

35 il sonra

Bu gün 35 il əvvəlki Azərbaycandan artıq əsər-əlamət yoxdur. Çünkü xalq çox